

Obama, Europa och Sverige

- Perspektiv. Folk och försvar, nr 6, 2008

Plötsligt är alla Amerikaentusiaster.

Aldrig har USA varit så misstrott i världen som under George W Bushs sista presidentår. Sällan har det jublats så över USA och dess möjligheter, inte minst i omvärlden, sedan den magiska valkvällen 4 november då det stod klart att Barack Obama skulle bli USA:s 44:e president. Det är slående hur man nästan över allt i världen vill kunna tro och hoppas på USA igen.

Men det kommer inte alltid att bli lätt att umgås med den man gillar. I Europa skruvar vi oss inför vad vi ska svara när en president som sannolikt uppriktigt säger sig vilja ta sina vänner, allierade och multilateralt samarbete på allvar hör av sig framåt februari:

-Nu har ni fått den president i USA som ni velat ha. Då måste ni ställa upp tillsammans med mig i Afghanistan och skicka mer trupp så att vi kan få slut på terroristhot och skapa ordning i landet.

Barack Obama har ju med rätta motsatt sig och kritiserat Irakkriget, bl a för att Irak inte hade något med terroråderna den 11 september att göra. Nu vill han skicka mer trupp till Afghanistan och även intensifiera terroristjakten in över gränsen till Pakistan. Det kan synas logiskt och rationellt. Men utvecklingen i Afghanistan är redan mycket bekymmersam. Den nye presidenten riskerar att än en gång gräva fast USA i hopplösa krigsföretag som fortsatt kommer att förknippa USA med militärt våld och död i främmande land.

I det vill européerna i Nato och EU inte bli mer medansvariga än vad de redan är. Samma tyskar som jublade när de hörde Obama tala i Berlins Tiergarten i somras vill snarast ha färre tyska soldater i Afghanistan.

Provet för den nya "multilateralismen" blir om Obama och den nya amerikanska utrikesledningen är beredda att ompröva den hittillsvarande strategin i Afghanistan och göra det tillsammans med sina allierade och de berörda i regionen. För européerna är samtidigt provet om de har något konstruktivt eget att bidra med, inte bara ett "helst inte" eller "nej tack".

Den svenska utrikesledningen tillhör inte Obamakramarna. En läsare av Carl Bildts blogg kan inte förstå annat än att han önskat sig en annan utgång av det amerikanska presidentvalet. Samtidigt har Sverige höjt profilen i Afghanistan den senaste tiden med besök av utrikesministern, invigning av ambassad och beslut om utökade svenska insatser nästa år, både militärt och civilt.

Det mest intressanta i det svenska regeringsbeslutet om Afghanistan en dryg vecka efter det amerikanska valet är att det tydligt försöker knyta samman utökade militära säkerhetsinsatser och lokala utvecklingsprogram. Sverige skickar fler trupper men fortfarande bara till norra Afghanistan (inte till USA:s stridszoner i söder) och koncentrerar samtidigt utvecklingsansträngningarna till samma områden för att få en samlad positiv effekt.

Det är kanske litet övermaga att tro att Washington (och övergångshögkvarteret i Chicago) just nu skulle särskilt lyssna till signaler från Sverige. Men det är riktigt att Europa och Sverige tar initiativ och ansvar nu och inte väntar på vad USA kommer att säga.

Först så kan vi få en fungerande multilateralism.

ANDERS MELLBOURN